

2021-09-28

Brottsofferjouren Sverige
Hammarby fabriksväg 25, 6 tr
120 30 Stockholm
info@brottsofferjouren.se
www.brottsofferjouren.se
Växel: 08-644 88 00
Brottsofferstöd: 116 006

Remissvar: **SOU 2021:35 En stärkt rättsprocess och en ökad lagföring**

Brottsofferjouren (BOJ) ställer sig bakom samtliga förslag i utredningen men hade gärna också sett ett förslag om anonyma vittnen i exceptionella fall.

Vikten av vittnesmål

Det har blivit allt svårare att få personer att anmäla och vittna om brott.

Ett hot mot ett vittne är ett hot mot rättsstaten och mot hela rättssamhället. Som vi har sett i den allmänna debatten är det inte längre en självklarhet att berätta om vad man har upplevt som vittne i samband med ett brott. Den medborgerliga skyldigheten att vittna vägs idag noga emot de risker som vittnet upplever eller rädslan av att utsättas för hot och våld. Vittnen är idag mer rädda än tidigare och BOJ:s nationella telefoncentral får varje dag samtal från personer kallade till polisförhör eller för att vittna i domstol där de inte vill eller vågar delta. En hårdare samhällsdebatt, uppmärksammade hot och våldsamheter mot vittnen inom gängkriminalitet spiller idag över på mindre allvarliga och ökar rädslan för att vittna. Även när det gäller brott som våld i nära relation kan grannar vara obenäga att vittna av rädsla för att exempelvis behöva möta förövaren i trapphuset. Vi måste vara väl medvetna om rädslan som breder ut sig och ta aktiva steg för att försöka stävja utvecklingen och ge det bästa möjliga stödet så tidigt som möjligt till bevispersoner.

Det är viktigt att framhålla att den inte minst ur ett brottsofferperspektiv synnerligen betydelsefulla vittnesplikten fungerar. Om åklagarens bevisbörda i brottsutredningar brister genom en ofullständig förundersökning är det nästan alltid brottsoffren som blir lidande medan misstänkta kan gynnas.

Om brott inte anmäls till polisen kommer dessa brott aldrig till myndigheternas kännedom och gärningspersoner går fria. Brottsoffer och vittnens uppgifter är ofta avgörande för en framgångsrik förundersökning och utgör en viktig del av åklagarens bevisning och grund för domstolens prövning av skuldfrågan. Utan medverkan och information från vittnen kommer många brott att förbli olösta.

Tidigt stöd till vittnen

BOJ välkomnar förslaget om tidigt stöd till vittnen och stödjer införandet av en ny paragraf i Förundersökningskungörelsen för att ge vittnen rätt till information redan vid sin första kontakt med polisen. BOJ stödjer även utredningens syn på att behovet av information för vittnen delvis motsvarar vad som gäller för målsägande. Det känns därför logiskt att utgå från bestämmelserna i 13 a § tredje stycket Förundersökningskungörelsen. Vi välkomnar särskilt förslaget att denna rätt ska inkludera information om **stöd eller hjälp** till vittnen. Det finns flertalet studier och praktisk erfarenhet rörande stödverksamheter både i Sverige och i andra delar av världen som tydligt pekar på ett uttalat behov av stöd och information hos vittnen och där det tydligt framgår att tidigt stöd till vittnen har ett signifikant värde för vittnet och rättsprocessen som helhet. En tidig kontakt med stödorganisationer gör att vittnen får tydlig information, svar på sina frågor, minskad oro och en bättre förståelse för sin roll i rättsprocessen. Detta bidrar till en ökad rättssäkerhet både för individen och för samhället i stort.

Anonyma vittnen

BOJ hävdar dock att utredningen borde ha gått vidare med förslag om att kunna använda anonyma vittnen exceptionella fall. Anonyma vittnesmål kan vara nödvändiga för att skydda vittnen i särskilt utsatta lägen exempelvis vid organiserad brottslighet eller gängkriminalitet.

Sven-Erik Alhem
Förbundsordförande
sven-erik.alhem@boj.se

Fredrik Mellqvist
Generalsekreterare
fredrik.mellqvist@boj.se